

Budget 2026 och plan 2027–2028

Tekniska nämnden

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	1
UTVECKLINGSOMRÅDEN	2
MÅL	4
HÖG KVALITET	4
STOR VALFRIHET	4
HÖG ATTRAKTIVITET	4
HÖG EFFEKTIVITET	4
HÅLLBAR UTVECKLING	4
FÖRÄNDRINGAR AV MÅL	5
EKONOMI	5
DRIFTREDOVISNING	6
SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	6
INTÄKTSFINANSIERAD VERKSAMHET	7
TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET	9
INVESTERINGAR	11
INVESTERINGAR INTÄKTSFINANSIERAD VERKSAMHET	11
INVESTERINGAR SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	12
INVESTERINGAR TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET	16
TOTALSUMMA AV INVESTERINGAR	18
RISKER	18

Inledning

Under 2025 har flera avgörande milstolpar nåtts inom förvaltningens olika verksamhetsområden. Bland annat har implementering av den nya hyresmodellen för kommunens och Djursholms AB:s samlade fastighetsbestånd initierats, en hyresmodell som möjliggör en mer rättvis hyressättning och en enklare ekonomisk uppföljning. Omförhandling av externa hyreskontrakt kommer därför att vara ett arbete som pågår under 2026 och kommande år.

Förberedande arbete pågår nu för de fortsatta investeringarna vid Enebybergsskolan. Efter den pågående entreprenaden etapp 1, Enebyskolan kommer ett underlag för genomförandebeslut etapp 2, Brageskolan att gå upp till politiskt beslut. Enligt den nuvarande planeringen kommer entreprenaden som avser en tillbyggnad av Brageskolan att inledas under 2026. Under året har arbetet med en förstudie för Stocksundsskolan löpt på. Förstudien kommer att rapporteras till KSFX under 2025. Förstudien kommer att leverera underlag inför beslut om investeringsåtgärder som enligt plan kommer att inledas under 2026.

Park- och gatuverksamheten fortsätter under 2026 med projektet klimat- och skelettjordsåtgärder. Projektet innefattar prioriterade åtgärder som utförs för att hantera skyfall, dagvatten samt skapa en grönare miljö. Vidare arbetar park- och gatuverksamheten under 2026 med bland annat trafikinvesteringar såsom förbättrad tillgänglighet, trafiksäkerhetshöjande åtgärder och förbättring av gång- och cykelvägar för en säker och trygg gång-, cykel-, och biltrafik. Åtgärder med anledning av det ökade antalet mopedbilar planeras för 2026.

VA-verksamheten avser att öka investeringarna under 2026 och framåt. Både den kontinuerliga förnyelsen och en rad stora enskilda projekt ger en stor investeringsvolym. Satsningen är nödvändig för att långsiktigt säkra leveranser av vatten samt avledning av spill- och dagvatten. Säkerhetsfrågor blir alltmer aktuella och VA-verksamheten är aktiv i det arbetet, både på kommunnivå och utifrån sitt eget ansvarsområde. Det kommer att behövas förstärkningar framöver och det kommunövergripande samarbetet kommer att behöva intensifieras. I den löpande verksamheten kommer en rad insatser att genomföras för att hantera omätt och ovidkommande vatten.

Avfallsverksamheten fortsätter att verka i en turbulent omvärld. Det råder stor osäkerhet i en rad nationella frågor och EU-direktiv som påverkar Danderyds avfallsverksamhet. Fastighetsnära insamling av förpackningar och obligatorisk matavfallsinsamling är exempel på områden där stora förändringar kommer ske inom de närmaste åren. Trenden i Sverige är att mer och mer av avfallshanteringens förs över från privata kommersiella aktörer till ett kommunalt ansvar. Utvecklingen ger avfallsverksamheten ett allt större arbetsområde som verksamheten möter genom ett ökat samarbete kommuner emellan samt med resursförstärkning. För att möta de ökade kostnaderna inom verksamhetsområdet behöver avfallstaxans konstruktion byggas om för att få en ekonomi i balans. Därtill behöver underskottet i avfallsfonden återställas och med budgetförslaget är det planerat att vara genomfört efter 2027.

Nämndens ansvar

Tekniska nämndens uppdrag består i att långsiktigt förvalta, vårda och utveckla kommunens tillgångar i form av mark och infrastruktur inom områdena mark och vatten, fastighet, hamn, gata och trafik samt park och natur. I uppdraget ingår bland annat förvaltning av kommunens

BUDGET OCH PLAN

fastighetsbestånd, avtalsuppföljning, planering, hantering av kartor samt medverkan i plan- och exploateringsprojekt.

Tekniska nämnden är lokalförsörjningsansvarig för all kommunal verksamhet som bedrivs i egen regi vilket innebär att, förutom förvaltningen av kommunens egna fastigheter, även svara för inhyrning av externa lokaler som används i den kommunala verksamheten. Bland annat ska nämnden bevaka att de kommunala fastigheterna hyrs ut och används på ett ekonomiskt och effektivt sätt. Tekniska nämnden svarar i egenskap av lokalförsörjningsansvarig nämnd för reinvesteringar, ombyggnationer samt nybyggnationer i kommunens fastighetsbestånd.

Tekniska nämnden förvaltar och utvecklar även kommunens vattenområden, grönområden, gator, vägar, parker, övriga allmänna platser, småbåtshamnar samt allmänna vatten- och avloppsanläggningar (nedan VA-anläggningar). Nämnden handlägger frågor om naturvård, renhållning, avfallshantering, kollektivtrafik, trafiksäkerhet samt parkering och kommunal trafikövervakning.

Med VA-verksamheten ansvarar nämnden för att förse alla abonnenter med dricksvatten och att omhänderta spillvatten på ett miljöriktigt sätt. Danderyds kommun är medlem i två kommunalförbund, Norrvatten som producerar och levererar dricksvatten till kommungräns samt Käppalaförbundet som tar omhand och renar spillvattnet. Medarbetarna inom VA-verksamheten arbetar med planering och uppföljning inom alla delar av VA-området. Juridik och kartverk är viktiga delar liksom abonnent- och taxefrågor. VA är en viktig del i exploatering och annan samhällsutveckling.

Med avfallsverksamheten ansvarar tekniska nämnden för att samla in avfall under kommunalt ansvar från hushåll och verksamheter samt informera om återvinning av avfall. Genom att kommunen samlar in avfallet säkerställs det att avfallet tas om hand på ett miljöriktigt sätt och inte riskerar att orsaka fara för hälsa eller miljö.

Till samhällsutvecklingsförvaltningen hör även verksamheten för mark och strategisk planering, som huvudsakligen arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Verksamheten ansvarar för markförvaltning av kommunens egen kvartersmark, ej planlagd mark och vattenområden, exploatering, översiktlig planering samt strategiska frågor inom trafik, hållbarhet, miljö, klimat och energi. Inom verksamhetens uppdrag ligger även klimat- och energirådgivning.

Utvecklingsområden

Utveckling av rutiner, processer och kompetenser på samhällsutvecklingsförvaltningen

Förvaltningen har med stöd av den under 2024 genomförda genomlysningen påbörjat och till viss del slutfört ett antal utvecklingsprojekt som syftar till att kvalitetssäkra och effektivisera processer och rutiner. En central utgångspunkt har varit att skapa en tydlig enhetlighet inom förvaltningen där respektive verksamhet och dess medarbetare ska använda och arbeta utifrån samma plattform av rutiner för att på så sätt säkerställa en likvärdig hantering.

Utvecklingsarbetet drivs dels inom verksamheten dels över verksamhetsgränser av berörda chefer och medarbetare. Medarbetarengagemanget är en central del, där de positiva effekterna av en samstämmighet i struktur blir en naturlig drivkraft som kopplar till en förbättring av den förvaltningsgemensamma arbetsmiljön.

För de delprojekt som kommer att slutföras under 2025 kommer arbetet under 2026 att fokusera på implementering och integrering i ordinarie verksamhet, samt på att säkerställa att arbetssätt och strukturer blir en naturlig del av det dagliga arbetet. För de delprojekt som

BUDGET OCH PLAN

fortfarande pågår fortsätter arbetet under 2026 med fokus på att slutföra projekten och börja tillämpa resultaten i verksamheten.

Verksamhetsutvecklingsarbetets kvarstående delar:

- Utveckling av verksamhetsstyrning: Planering, uppföljning och kontroll.
- Utveckling av kultur och förhållningssätt: Kontrollmiljö, organisationskultur och processförståelse.
- Utveckling av informationssäkerhet: Framtagande av årshjul, analys och klassning.

För att möta behovet av ökad tydlighet i den övergripande styrningen planerar tekniska nämnden att fortsätta att arbeta fram bärande principer som kan ligga till grund för förvaltningens planering inom olika verksamhetsområden. Syftet är att skapa tillitsbaserade och övergripande riktlinjer som stödjer långsiktig planering och tydliggör väsentliga utgångspunkter och prioriteringar.

Arbetet har inletts med att utveckla bärande principer för beläggningsunderhåll som ett första pilotområde, med ambitionen att på sikt bredda tillämpningen till andra delar av verksamheten. Principerna kommer att följas upp och revideras vid behov, med målsättningen att de på sikt ska integreras i den årliga verksamhetsplaneringen och informeras om i tekniska nämnden.

Förvaltningens arbete mot välfärdsbrottslighet

Samhällsutvecklingsförvaltningen har en i högsta grad kapitalintensiv verksamhet där verksamhetens operativa åtgärder till stor del utförs av externa aktörer. De fysiska åtgärder som utförs på uppdrag av tekniska nämnden är upphandlade driftuppdrag eller renodlade investeringsåtgärder. I ett led att säkerställa att kommunens medel nyttjas på rätt sätt kommer förvaltningen under 2026 att fortsätta med implementeringen och utvecklingen av de nu framtagna upphandlingsprocesser som har utarbetats och följts sedan 2024. Detta arbete har en tydlig koppling till de verksamhetsutvecklingsarbeten som bedrivs inom förvaltningen. Ett särskilt prioriterat område som genomsyrar ett flertal målområden är förvaltningens arbete för att förebygga risken för välfärdsbrott. Förutom att fortsätta med det rent processutvecklingsorienterade arbetet kommer även fokus att vara på den operativa uppföljningen. Här kommer en del att vara att förstärka organisationen med byggledningsresurser som kommer att följa upp mindre och medelstora upphandlade entreprenader utifrån ekonomi och kvalitet. Det ingår att dels säkerställa arbetsmiljö och arbetsplatssäkerhet, dels kontrollera att anlitade entreprenörer endast använder behörig arbetskraft och uppfyller nödvändiga sociala villkor.

För förvaltningen är det avgörande att bemanna med rätt kompetens som bidrar aktivt i det viktiga samarbetet med kommunens upphandlingsresurser i framtagandet av förfrågningsunderlag, deltagande i utvärdering av anbud samt uppföljning i enlighet med avtalade villkor. Förvaltningen har under 2025 lagt stor betoning på kvalitativa upphandlingar för att säkerställa rätt leverans i kombination med korrekta arbetsvillkor för leverantörer samt underleverantörer. Upphandlingen är dock bara den initiala insatsen som förvaltningens medarbetare ska engagera sig i. Fokus för 2026 kommer fortsatt att vara uppföljning, löpande kontroll och utvärdering för att säkerställa leverans i enlighet med ingångna avtal. I samband med det nya upphandlingsverktyg som kommunen upphandlade under 2025 togs en ny avtalskatalog fram. Under 2026 ska arbetet med att säkerställa användarvänlighet, transparens och korrekta underlag i avtalskatalogen genomföras i samarbete med

BUDGET OCH PLAN

kommunledningskontoret, i syfte att ge förvaltningens medarbetare rätt förutsättningar för kontroll och uppföljning. Förvaltningen kommer under 2026 att fortsätta att arbeta aktivt med avtalsuppföljning med stöd av avtalscontroller. Löpande genomgång och analys av förändringar kopplade till ingångna avtal kommer att vara ett viktigt stöd för förvaltningens chefer och medarbetare. Som grund för detta arbete togs under 2025 en uppföljningsplan fram, vilken ledde till en ny rutin som syftar till att säkerställa att leverantörer uppfyller ställda krav och att förvaltningen får de varor och tjänster som avtalats. Den nya strukturen stärker möjligheterna till en systematisk, ändamålsenlig och långsiktigt hållbar avtalsuppföljning.

Som en ytterligare åtgärd för att motverka välfärdsbrottslighet, genomför förvaltningen från och med 2025 utökade bakgrundskontroller vid rekrytering av flertalet befattningar.

Övriga utvecklingsområden i fokus

Det påbörjade utvecklingsarbetet av den ekonomiska uppföljningen fortsätter, i syfte att förbättra kvalitén i prognoserna. Under 2025 görs ekonomiuppföljningar månadsvis och alla attesteringsansvariga har erhållit repetitionsutbildning i allmän ekonomiskunskap, till exempel kontering och rapportuttag. Inför detaljbudgeten 2026 görs även en översyn av redovisningen för att varje verksamhet ska kunna optimera sin uppföljning.

Mål

Hög kvalitet

- Mål: Tekniska nämnden ska ha en god kommunikation med medborgare, kunder och abonnenter.
- Mål: Tekniska nämnden ska ha en god kundnöjdhet.

Stor valfrihet

Inga mål är kopplade till strategiområdet.

Hög attraktivitet

- Mål: Tekniska nämnden ska ha nöjda medborgare, kunder och abonnenter.
- Mål: Tekniska nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare som ger förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.
- Mål: Tekniska nämnden ska vara en professionell beställare.

Hög effektivitet

- Mål: Tekniska nämnden ska ha en effektiv verksamhet.
- Mål: Tekniska nämnden ska ha en långsiktig tillgångsförvaltning.

Hållbar utveckling

- Mål: Tekniska nämnden ska ge goda förutsättningar för social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.
- Mål: Tekniska nämnden ska ha stärkt förmågan utifrån krisberedskap, säkerhet och klimatförändringar.

BUDGET OCH PLAN

Förändringar av mål

Nämnden föreslår inga förändringar av målen.

Ekonomi

Tabellen visar de skattefinansierade verksamheternas nettokostnader och förändringar för åren 2024–2028.

Skattefinansierad verksamhet (mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Nettokostnader (mnkr)	-169,0	-187,8	-187,8	-200,4	-207,2	-206,6
Förändring (mnkr)		-18,8	0,0	-12,6	-6,8	0,6
Förändring (%)		11%	0%	7%	3%	0%

Tabellen visar de skattefinansierade verksamheternas intäkter och kostnader för åren 2024–2028.

Skattefinansierad verksamhet (mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Intäkter*	18,8	15,0	15,0	15,0	15,0	15,1
Kostnader	-187,8	-202,8	-202,8	-215,4	-222,2	-221,7
Nettokostnader	-169,0	-187,8	-187,8	-200,4	-207,2	-206,6

*Tidigare års budget har inkluderat administrativa avdelningens interna intäkter

Den skattefinansierade verksamhetens budgetram fördelas utifrån att uppnå bästa möjliga resultat och kvalitet samt säkerställa grundläggande tjänster och service för alla medborgare. Den skattefinansierade verksamhetens budget för 2026 uppgår till 200,4 miljoner kronor. Det är en ökning av nettokostnaden med 12,6 miljoner kronor jämfört med 2025. Denna ökning beror främst på att kostnaderna för driftinvesteringar ökat med 8,8 miljoner kronor vilket avser hyra av moduler för att möjliggöra fortsatt verksamhet vid ombyggnationer samt kostnader för rivning och förberedande arbeten innan större investeringsprojekt påbörjas. Ökningen avser också genomförda investeringar som aktiveras under året och resulterar i en driftpåverkan 2026 vilken uppgår till 2,2 miljoner kronor. Slutligen är det en procents ramökning motsvarande 1,6 miljoner kronor för lön- och prisökningar.

Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) sjunker från 42,02 procent år 2025 till 40,24 procent år 2026 vilket motsvarar 1,78 procentenheter. För de skattefinansierade verksamheterna medför det en lägre kostnad om 0,3 miljoner kronor.

Driftredovisning

Skattefinansierad verksamhet

Tabellen visar de skattefinansierade verksamheternas nettokostnader per verksamhet för åren 2024–2028.

Nettokostnad per verksamhet (mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Administration och nämnd	-1,3	-1,2	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
Gator och trafik	-91,2	-99,6	-99,6	-103,6	-108,1	-113,6
Parker och naturområden	-26,6	-31,4	-31,4	-33,8	-40,5	-38,2
Hamnverksamhet	-12,0	-11,9	-11,9	-9,1	-9,6	-11,4
Mark och strategisk planering	-12,1	-12,0	-12,0	-12,1	-12,1	-12,2
Driftinvestering	-25,8	-31,7	-31,7	-40,5	-35,6	-29,9
Nettokostnader	-169,0	-187,8	-187,8	-200,4	-207,2	-206,6
Varav kapitalkostnader	-56,8	-72,0	-72,0	-74,2	-80,7	-88,9

Tabellen visar kostnader fördelade per kostnadsslag för åren 2024–2028.

Skattefinansierad verksamhet (mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Investeringsutgift fastighetsverksamheten	-23,0	-28,7	-28,7	-37,5	-32,8	-26,9
Investeringsutgift Park och Gata	-2,8	-3,0	-3,0	-3,0	-2,8	-3,0
Nettokostnader	-25,8	-31,7	-31,7	-40,5	-35,6	-29,9

Administration och nämnd

Konsultkostnader för inhyrd personal har sänkts med cirka 2 miljoner kronor jämfört med budget 2025, eftersom rekrytering kommer att ske till två befattningar inom ekonomi samt till befattningen som administrativ chef.

Gator och trafik

Från och med 2026 kommer konsultkostnaderna att minska eftersom inhyrd personal ersätts med anställda trafikplanerare och gatuingenjörer, vilket kommer stärka organisationen inom detta område. Intäkterna förväntas förbli oförändrade under 2026 jämfört med tidigare år. Drift- och underhållskostnaderna är i stort sett oförändrade jämfört med budgeten för 2025, med vissa justeringar för prisökningar och lönekostnader. Budgeten innehåller inga reserver för att täcka oförutsedda händelser, såsom ökade kostnader för vinterväghållning som blir följden av en snörik vinter.

Parker och naturområden

Budgetförändringen för 2026 inkluderar ökade kostnader på grund av prisökningar och löneökningar. Budgeten för drift- och underhåll kan bibehålla nuvarande nivå för skötsel av parker och naturområden.

För 2027 planeras åtgärder för fosforfällning i Edsviken till en kostnad av 4,2 miljoner kronor, i samarbete med Edsvikens vattensamverkan.

BUDGET OCH PLAN

Hamnverksamhet

För 2026 fortlöper det nya ramavtalet som tecknas 2025 vilket anpassar tillsynen till de objekt som omfattas av området och möjliggör att vid behov avropa avhjälpande anläggningsarbeten av mindre karaktär.

Mark och strategisk planering

Från och med 2026 kommer personal som tillskottsrekryterades under år 2025 fullt ut belasta budget, vilket kommer att stärka organisationen inom detta område. Intäkterna förväntas förbli oförändrade under 2026 jämfört med tidigare år. Budgeten innehåller inga reserver för att till exempel möjliggöra för sommarjobbare, eller täcka oförutsedda händelser.

Driftinvestering

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning ska utrednings- och förstudieuppdrag som föregår en eventuell investering redovisas som driftkostnad i stället för investering, oavsett om det rör sig om ny mark, ny byggnad eller investering i ett befintligt objekt. Kommunen måste således redovisa kostnader för flera investeringsprojekt som driftkostnader när dessa befinner sig i tidiga skeden. Detta innebär att dessa kostnader påverkar resultatet för 2026.

I budget för 2026 har de kostnader som är kopplade till investeringsprojekt men som är av driftkaraktär inkluderats. Det gäller exempelvis modulkostnader inom projekt Enebybergs skola samt modulkostnader för Kevinge förskola. Vidare har kostnader för rivningar, besiktningskostnader och övriga utredningskostnader i tidiga skeden budgeterats som en driftinvestering i enlighet med de nya riktlinjerna.

Intäktsfinansierad verksamhet

Fastighetsverksamheten

Tabellen visar fastighetsverksamhetens intäkter och kostnader för åren 2024 - 2028.

Fastighetsverksamheten (mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Intäkter	323,4	339,9	342,2	375,9	385,3	405,6
Kostnader	-320,2	-345,9	-342,2	-375,9	-385,3	-405,6
Nettokostnader	3,2	-6,0	0,0	0,0	0,0	0,0

BUDGET OCH PLAN

Intäktsfinansierad verksamhet (mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026
Interna hyresintäkter	218,8	243,6	239,0	281,1
Externa hyresintäkter	98,0	88,1	95,0	86,6
Övriga intäkter	0,6	1,3	1,2	1,2
Projektledning internt	6,0	6,9	6,9	7,0
Summa nettointäkt	323,4	339,9	342,2	375,9
Media*	-37,0	-35,9	-40,3	-38,9
Tillsyn och skötsel	-14,5	-21,1	-21,7	-22,4
Återvinning och avfall	-4,5	-5,4	-7,1	-5,5
Säkerhet och teknik	-9,6	-10,5	-11,5	-12,1
Övrig drift	-6,0	-6,6	-5,7	-6,6
Reparationer	-15,8	-18,9	-19,7	-19,3
Fastighetsskatt	-2,2	-2,4	-2,5	-2,5
Hyreskostnader	-52,5	-54,0	-53,6	-54,7
OH - administration	-47,6	-54,2	-52,5	-56,3
Finansiella	-127,4	-136,8	-127,6	-157,6
Direkttagna investeringar	-2,4	0,0	0,0	0,0
Övrigt	-0,7	-0,1	0,0	0,0
Summa nettokostnader	-320,2	-345,9	-342,2	-375,9
Resultat	3,2	-6,0	0,0	0,0

*Fjärrvärme, olja, elnät, elhandel och vatten

Intäkter

De totala hyresintäkterna för 2026 budgeteras till 367,7 miljoner kronor vilket är 33,7 miljoner kronor mer än i budget för 2025. De interna hyresintäkterna bedöms öka med 42,1 miljoner kronor och de externa hyresintäkterna bedöms minska med 8,4 miljoner kronor, jämfört med budget 2025. Förklaringar till de ökade interna hyresökningarna är att de stora investeringsprojekten korttidsboendet i Djursholm, Enebyskolan samt A-skeppet vid Danderyds gymnasium hyressätts för helåret 2026. Vidare sker en generell uppräknings av hyrorna enligt planeringsförutsättningarna samt att höjningen av internräntan speglas i hyresnivåerna. Förvaltningsobjekten Odinslund och Djursholms ridhus har bytt kontraktspart, där extern motpart i och med omförhandling av kontrakten har resulterat i en intern motpart. Det delförklarar ökade interna hyresintäkter samt är en delförklaring till de minskade externa hyresintäkterna. Vidare uppvisar de externa hyresintäkterna en lägre nivå för 2026 relativt budgetår 2025 då uthyrningen av mindre bostäder fortsätter att minska.

Kostnader

Kostnaderna för media budgeteras till 38,9 miljoner kronor jämfört med 40,3 miljoner kronor för budget 2025. Den lägre budgetnivån kan förklaras av en mer fördelaktig prissäkring för 2026 i kombination med ett fokuserat arbete med energieffektiviserande åtgärder. Fjärrvärmekostnaden bedöms minska marginellt jämfört med budgeterad nivå för 2025.

Kostnaderna för tillsyn och skötsel budgeteras till 22,4 miljoner kronor vilket är 0,7 miljoner kronor högre jämfört med budget 2025. I denna post ingår vinterkostnader, vilka av naturliga skäl är svårbedömda. Nivån har satts till ett genomsnittligt utfall för föregående år. Under

BUDGET OCH PLAN

2025 har ett nytt driftavtal avseende markskötsel ingåtts där den rörliga debiteringen kommer att minska jämfört med föregående år. Då det är ett nytt avtal kvarstår att se hur det totala utfallet blir, där 2026 kommer att utgöra kommande års referenspunkt.

Kostnaderna för avfall och återvinning bedöms minska med motsvarande 1,6 miljoner kronor jämfört med budgeterad nivå 2025. Kostnader för säkerhet och teknik bedöms öka med 0,6 miljoner kronor för budget 2026 jämfört med budget 2025. Orsaken till ökningen är främst en effekt av den ambitionshöjning som verksamheten haft, ett flertal nya brandlarmanläggningar har installerats under 2025, varför kostnaderna för löpande service och skötsel ökar.

Uppskattningen är att reparationskostnaderna kommer att uppgå till 19,3 miljoner kronor, bedömningen är att med en motiverad driftorganisation i egen regi kommer fortsatt tekniska brister att uppdagas i större utsträckning och hanteras förebyggande. I budget bedöms reparationskostnaderna utgöra en betydande post, dock lägre än budgeterat för 2025.

Hyreskostnaderna budgeteras till 54,7 miljoner kronor för budgetår 2026.

Lönekostnaderna för 2026 budgeteras till 32,1 miljoner kronor vilket är en ökning med 4,1 miljoner kronor jämfört med budget för 2025. Förutom den generella lönerevisionen, ökar lönekostnaderna till följd av en utökad bemanning för att hantera planerade och pågående investeringsprojekt samt beståndets fastighetsdrift. De totala OH- och administrationskostnaderna bedöms för 2026 uppgå till 56,3 miljoner kronor jämfört med 52,5 miljoner kronor för 2025.

De finansiella kostnaderna bedöms uppgå till 157,6 miljoner kronor. De finansiella kostnaderna bedöms således öka med 30,0 miljoner kronor jämfört med budgeterad nivå för 2025. Kapitäljänstkostnaderna bedöms uppgå till 152,9 miljoner kronor för budget 2026 och kreditivräntan bedöms utgöra 4,7 miljoner kronor.

Taxefinansierad verksamhet

VA-verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar vatten- och avloppsverksamhetens intäkter och kostnader för åren 2024 - 2028.

Vatten och avlopp	(mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Intäkter		99,4	120,1	114,1	125,4	138,0	144,9
Kostnader		-107,6	-120,7	-114,7	-120,1	-128,5	-134,6
Nettokostnader		-8,2	-0,6	-0,6	5,3	9,5	10,3

VA-verksamheten budgeterar ett överskott om 5,3 miljoner kronor för 2026. VA-fonden har ett negativt värde på 15,0 miljoner kronor vid ingången av 2025. För att få fonden i balans behövs det ett driftöverskott 2026 och åren därefter. Intäkterna för 2026 budgeteras till 125,4 miljoner kronor vilket innefattar en höjning av VA-taxan med 10 procent.

VA-verksamheten budgeterar ökade kostnader med 5,4 miljoner kronor 2026 jämfört med budget 2025. Kostnaden för ren- och spillvatten budgeteras att öka med 5 procent. I och med att det är de största kostnadsposterna i budgeten tillsammans med kapitalkostnader har det en stor påverkan. Kapitalkostnaderna förväntas öka med 7,0 miljoner kronor från 2025 till 2026. För att motverka de högre kostnaderna kommer VA-verksamheten att minska införingstakten på läcksökande mätare. Även reparationskostnaderna budgeteras att minska. Färre

BUDGET OCH PLAN

ventilreparationer ger minskade kostnader men kan som följd innebära att fler abonnenter påverkas av driftstörningar.

Avfallsverksamhetens nettokostnader

Tabellen visar avfallsverksamhetens intäkter och kostnader för åren 2024–2028.

Avfall	(mnkr)	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Intäkter		44,9	50,0	51,5	64,1	69,4	69,4
Kostnader		-47,6	-51,1	-50,3	-59,8	-67,2	-67,9
Nettokostnader		-2,7	-1,1	1,2	4,3	2,2	1,5

Avfallsverksamheten budgeterar 2026 ett överskott på 4,3 miljoner kronor. Avfallsfonden har under ett flertal år varit negativ. Genom föreslagen budget är planen att avfallsfonden ska vara återställd till 2028.

Intäkterna för 2026 uppgår till 64,1 miljoner kronor, vilket är 12,6 miljoner kronor mer jämfört med budget 2025. Intäktsökningen förklaras av främst två anledningar. Den första är att kommunen ska få ersättning från Naturvårdsverket för förpackningsinsamlingen. Den andra anledningen är att avfallsverksamheten ska genomföra en konstruktionsförändring av avfallstaxan för att få en ekonomi i balans.

Verksamhetens kostnader ökar med 9,5 miljoner kronor jämfört med budget 2025. Förpackningsinsamlingen prognostiseras driva mer kostnader än vad den genererar i intäkter samt att SÖRAB planerar att höja sina avgifter. Behandling av restavfall, avfallsverksamhetens största behandlingskostnad, prognostiseras att höjas med 5 procent. Utöver restavfallet höjs även avgifterna för återvinningscentral, mobil återvinningscentral samt övriga fraktioner, bortsett från matavfall som fortsättningsvis kommer vara kostnadsfritt att lämna till SÖRAB för behandling.

Den nya avfallstaxan, som ska arbetas fram, ska korrelera med de nya regelverken. Utan revidering av taxekonstruktionen till 2026 hamnar avfallsverksamhetens intäkter i obalans då viktintäkterna minskar drastiskt i och med nya utsorteringskrav. Ökningen av budgeterade intäkter 2027 förklaras av att det är första året med full implementering av förpackningsinsamling som genererar ett helt år av ersättning från Naturvårdsverket. Detta är också anledningen till att kostnaderna ökar 2027 i och med full implementering av förpackningsinsamling samt obligatorisk matavfallsinsamling.

Danderyds kommun har ingen stationär återvinningscentral utan kommunens invånare hänvisas till SÖRAB:s återvinningscentraler. Dock finns en mobil återvinningscentral som har ett antal stopp runt om i kommunen. Avfallsverksamheten planerar i budgetförslaget att införa fler stopp för den mobila återvinningscentralen, vilket också medför ökade kostnader.

I budgeten för 2026 tas det höjd för tillkommande kostnader för textilavfall. Det är kommunens ansvar att samla in textilavfall. Textilentreprenörerna som hanterar insamlingen vill börja ta betalt för tjänsten. EU har tagit beslut om att textilavfallet ska vara ett producentansvar. Det kan innebära att kommunen i framtiden ska få ersättning för dessa fraktioner, likt förpackningsinsamlingen. Innan ansvarsfrågan är avgjord kan det bli en kostnad för avfallsverksamheten.

BUDGET OCH PLAN

Investeringar

Investeringar intäktsfinansierad verksamhet

Fastighetsverksamheten

Beslutade projekt

Tabellen visar *beslutade* projekt för åren 2024 - 2028.

Beslutade projekt (mnkr)	Genomförande-beslut	Utfall t.o.m. 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beslutad total-budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
Tillbyggnad Majstogens förskola	Nej	0,0	2,0	6,0	12,0	7,0	22,0	27,0	2028
Enebybergsskolan, etapp 2	Nej	0,0	6,5	25,0	45,0	5,0	80,0	81,5	2028
Nettoutgifter		0,0	8,5	31,0	57,0	12,0	102,0	108,5	

Tillbyggnad Majstogens förskola

Projektet avser en tillbyggnad med anledning av iordningställande av ett skyddsrum. Totalt prognostiseras projektutgifterna bli 27,0 miljoner kronor. Budget för 2026 föreslås bli 6,0 miljoner kronor.

Enebybergsskolans etapp 2, Brageskolan

Enebybergsskolans etapp 2, Brageskolan, avser en tillbyggnad i syfte att ersätta tillfälliga moduler med permanenta skollokaler. Produktionsstart planeras till 2026. Förberedelse för upphandling pågår under 2025. Totalt prognostiseras projektutgifterna bli 81,5 miljoner kronor. Budget 2026 föreslås bli 25,0 miljoner kronor.

Föreslagna projekt

Tabellen visar *föreslagna* projekt för åren 2026 - 2028.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beräknad total-budget	Beräknat slutår
Kevinge förskola	5,0	30,0	40,0	75,0	2028
Stocksundsskolan reinvestering	15,0	90,0	57,0	162,0	2028
Nettoutgifter	20,0	120,0	97,0	237,0	

Kevinge förskola

Projektet syftar till att ersätta befintliga lokaler med moderna verksamhetsanpassade lokaler. Projektet med start 2026 föreslås få en totalbudget på 75,0 miljoner kronor. Budget 2026 föreslås bli 5,0 miljoner kronor.

Stocksundsskolan reinvestering

Projektet syftar till att säkerställa objektets långsiktiga funktion och värdebevarande. Projektets totalbudget estimeras bli 162,0 miljoner kronor med start 2026. Budget 2026 föreslås bli 15,0 miljoner kronor.

BUDGET OCH PLAN

Årliga anslag, fastighetsverksamheten

Tabellen visar årliga anslag för åren 2026 - 2028.

Årliga anslag (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Planerat underhåll	120,0	120,0	120,0
Verksamhetsanpassning	10,0	8,0	8,0
Reservkraft (Inventarie)	15,0	15,0	
Nettoutgifter	145,0	143,0	128,0

Planerat underhåll

Det totala årliga anslaget för planerat underhåll föreslås bli 120,0 miljoner kronor. Inom anslaget för planerat underhåll ryms åtgärder på klimatskal, invändiga ytskikt, tekniska installationer, säkerhet samt markåtgärder.

Verksamhetsanpassning

Inom anslaget benämnt verksamhetsanpassning inryms åtgärder med inriktning mot hyresgäst Anpassningar samt övriga åtgärder som inte kopplas till planerat underhåll. Det årliga anslaget för verksamhetsanpassning föreslås bli 10,0 miljoner kronor 2026.

Reservkraft (inventarier)

Reservkraft inventariers anslag för 2026 föreslås bli 15,0 miljoner kronor. Både stationära och mobila reservkraft ska införskaffas för att, exempelvis hantera strömavbrott på det allmänna elnätet.

Investeringar Skattefinansierad verksamhet

Park- och gatuverksamheten

Beslutade projekt

Tabellen visar *beslutade* projekt för åren 2024 - 2028.

Beslutade projekt (mnkr)	Genomförande-beslut	Utfall t.o.m. 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beslutad total-budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
Klimat och skelettjordsåtgärder	Ja	2,5	14,7	23,6	20,0	5,2	66,0	66,0	2029
Skelettjord beläggning	Ja	7,7	5,0	7,0	7,0	3,0	30,0	30,0	2029
Mörby Centrum, delprojekt allmänna anläggningar	Ja	80,2	8,4	28,1	63,6	39,6	159,9	219,9	2029
Dagvattenåtgärder 2025 - 2027	N/A		2,0		1,0		3,0	3,0	2027
Enebybergsvägen bullerskärmar stödmurar 2025 - 2026	N/A		8,0	3,0	1,0		12,0	12,0	2027
Kallmur mellan Aludden och Ekudden	Nej		3,5		25,0		28,5	28,5	2027
Kallmur mellan Samsö och Aludden	Nej				1,0	25,0	26,0	26,0	2028
Nettoutgifter		90,4	41,6	61,7	118,6	72,8	325,4	385,4	

BUDGET OCH PLAN

Klimat- och skelettjordsåtgärder

Projektet innefattar prioriterade åtgärder som utförs för att hantera skyfall, dagvatten samt skapa en grönare miljö. Detta innefattar bland annat skelettjord för att hantera, infiltrera och rena dagvatten, skapa grönare och levande ytor samt hantera dagvatten för att skapa säkrare vägar samt skydda fastigheter mot översvämning. Åtgärderna skapar även synergier som ökar den biologiska mångfalden samtidigt som vattenkvaliteten ökar och dagvattennätet avlastas. Totalbudget för projektet är 66,0 miljoner kronor och har delats upp på fler år än tidigare beräknats för att uppnå en bättre prioritering samt genomförandegrad. Budget för 2026 föreslås bli 23,6 miljoner kronor. Projektets slutår bedöms till 2029.

Skelettjord beläggning

Projektet är en följd av klimat- och skelettjordåtgärder. Efter genomförandet av dagvattenåtgärder behöver beläggningsarbete genomföras. Totalbudget för projektet är 30,0 miljoner kronor. Budget för 2026 är 7,0 miljoner kronor med slutår 2029.

Mörby C delprojekt allmänna anläggningar

Mörby Centrum är ett pågående projekt för utbyggnad och förnyelse av allmän platsmark med en total investeringsbudget på 159,9 miljoner kronor. Projektering av Mörbyplan samt del av Mörbyleden pågår och upphandling planeras till årsskiftet 2025 - 2026. Prognosen för 2025 års investeringsutfall bedöms uppgå till 8,4 miljoner kronor, vilket innebär 15,5 mnkr lägre utgifter än budgeterat. Avvikelsen beror främst på att byggnationen av Mörbyplan skjuts framåt i tid till våren 2026 istället för hösten 2025. År 2026 föreslås budgeten bli 28,1 miljoner kronor. Projektets totala utfall prognostiseras bli cirka 220,0 miljoner kronor vilket innebär högre utgifter än budget med 60,0 miljoner kronor. Avvikelsen beror främst på indexering med anledning av framskjuten produktion och kraftigt ökade byggkostnader till följd av världsläget under de senaste åren, samt tilläggsarbeten för Edsviksvägen och justeringar vid Mörbyplan.

Dagvattenåtgärder 2025 – 2027

Under 2025 pågår ett arbete för att stärka kommunens dagvattenhantering, främst med fokus på Nora träskes avrinningsområde. Detta arbete är en del i att uppfylla Danderyds vattenplan samt syftar till att stärka upp översvämningshanteringen i området. Arbetet påbörjas under år 2025 för att fortsätta under 2027. Vid projektstart redovisas vilken typ av åtgärd som är lämpligast samt en mer detaljerad tidsplan. Insatserna för Nora träskområdet har uppskattats till 2,0 miljoner kronor, men bedöms inte vara genomförda i sin helhet under 2027. Totalt prognostiseras ingen avvikelse mot budget.

Enebybergsvägen bullerskärmar stödmurar 2025 - 2027

Under 2022–2023 har befintliga bullerskärmar åtgärdats vars livslängd hade uppnåtts. År 2025–2027 utförs byggnation av nya bullerskärmar samt stödmurar på fastigheter som saknar bullerskärmar, Enebybergsvägen 41–45 och 65 med en totalbudget på 12,0 miljoner kronor. Budget 2026 föreslås bli 3,0 miljoner kronor.

Kallmur mellan Aludden och Ekudden

Rustbäddens överyta ligger högre upp än vattenytan på flera ställen och utsätts för rötangrepp. Det ger upphov till sättningar i muren. Då denna kallmur utsätts för betydande

BUDGET OCH PLAN

horisontalkrafter eftersom muren bär upp Strandvägen så behövs en mer omfattande reinvestering i form av en slagen stålspons med dragstag innanför kallmuren. Projektets totalbudget beräknas till 28,5 miljoner kronor och planeras genomföras 2027 med start för projektering 2026.

Kallmur vid Samsö och Aludden

Större stenblock rör sig i muren på grund av att urspolning av finmaterial sker mellan stenarna. Erosionen har även orsakat sättningar på kajplanet, som i sin tur gett upphov till deformationer i gångbanan. Skador har uppstått på ett flertal platser på gång- och cykelvägen vilket indikerar att muren inte längre håller material på plats och riskerar att underminera hela gångbanan. Då muren har ett högt kulturhistoriskt värde bör den restaureras genom att en ny grundläggning anordnas och att befintliga stenar därefter återmonteras på en ny pålad platta. Betongmurarna bör rivas och ersättas med nya kallmurar. Totalbudget för projektet estimeras bli 26,0 miljoner kronor med 1,0 miljon kronor start 2027 och 25,0 miljoner kronor 2028.

Föreslagna projekt

Tabellen visar *föreslagna* projekt för åren 2026 - 2028.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beräknad total- budget	Beräknat slutår
Belägningsplan	26,0	27,0	27,0	80,0	2028
Vägbelysning	9,9	10,8	10,8	31,5	2028
Trafikinvesteringar	14,2	15,3	15,3	44,8	2028
Park och natur	6,3	7,7	7,7	21,7	2028
Dagvattenåtgärder			0,5	0,5	2028
Nettoutgifter	56,4	60,8	61,3	178,5	

Belägningsplan

Utgångspunkten är att prioritera vägunderhåll som syftar till att bibehålla god vägstandard, minskar risken för att vägens uppbyggnad försämras vilket påverkar investerings- och kapitalkostnad samt att prioritera åtgärder som ökar trafiksäkerhet och minskar risk för materiella skador.

Belägningsunderhållet innefattar inventering av befintligt vägnät, klassning av varje vägsträcka samt samordning med övriga projekt, vilket sedan mynnar ut i en årlig belägningsplan med åtgärder som anpassas till budget.

Budgeten ligger jämnt fördelad under en tioårsperiod för att därefter kunna sänkas, då de vägarna med sämst klassning beräknas vara åtgärdade. Budget för 2026 föreslås bli 26,0 miljoner kronor.

Vägbelysning

Inom vägbelysning pågår ett projekt där åtgärder såsom LED-byten, kabelbyten, byte av uttjanta stolpar och kabelskåp samt nya armaturer i ljuskänslig miljö ingår. Projektet samordnas med bland annat belägningsåtgärder för bästa utförande. Budget för 2026 föreslås bli 9,9 miljoner kronor.

Trafikinvesteringar

Trafikinvesteringar innefattar arbete med trafiksäkerhet, tillgänglighet, kollektivtrafik, utveckling av gång- och cykelnätet samt åtgärder för säkra skolvägar. Även ombyggnad av Invernesskorsningen för en säkrare gång- och cykeltrafik ingår. Trafikinvesteringsprogrammet uppdateras årligen. Tillgänglighet syftar till att uppgradera gångbanor och övergångsställen inom kommunen och bedrivs i nära samverkan med andra verksamheter då det finns synergieffekter, exempelvis i samband med beläggningsåtgärder och planerade ledningsarbeten. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder syftar till att förbättra gatumiljön samt skapa säkra övergångsställen, passager och skolvägar. Budget för 2026 föreslås bli 14,2 miljoner kronor.

Park och natur

Under åren 2026 till 2028 ska verksamheten arbeta aktivt för att höja upplevelsevärden och öka tillgängligheten för både yngre och äldre i Danderyds parkområden. Arbetet fortgår med att skapa variationsrika parkmiljöer som stärker den biologiska mångfalden samtidigt som den bidrar till upplevelsevärden och rekreation. Parkverksamheten fortsätter aktivt med successionsplantering av träd i parker, samt utveckling av lek- och vistelsezoner. Under 2026 är förhoppningen att ett pågående arbete med grönplan ger en tydlig strategisk riktning framåt för många av våra parker och naturområden. Exempel på aktuella projekt och platser: Enebybergs parkstråk, Fruängen, Fyrkanten, Nora- och Kvarnparken samt Cedergrenska parken.

En viktig del av samhällsutvecklingsförvaltningens uppdrag är att kontinuerligt göra insatser för att öka tillgängligheten i parker och längs med promenadstråk. Åtgärder innefattar framför allt att underhålla våra befintliga träkonstruktioner längs med stråk och strandpromenader, som idag har en del underhållsskulder. Det ingår också tillgängliggörande av utemiljöer samt ökad möjlighet till vila i form av att många behagliga sittplatser inkluderas i planeringen. Här ryms även upprustning och renovering av lekparker där syftet är att skapa rum för lek, lärande samt att ge park- och grönområden fler funktioner som ökar tillgängligheten för Danderydsbor och bidrar till naturens mångfald. Budget för 2026 föreslås bli 6,3 miljoner kronor.

Dagvattenåtgärder

Projektet innefattar fortsatta åtgärder med dagvattenhantering främst genom insatser längs Nora Träsk avrinningsområde. Med startår 2028 estimeras budget bli 0,5 miljoner kronor.

BUDGET OCH PLAN

Investeringar taxefinansierad verksamhet

Vatten- och avloppsverksamheten

Beslutade projekt

Tabellen visar *beslutade* projekt för åren 2024 - 2028.

Beslutade projekt (mnkr)	Genom- förande- beslut	Utfall t.o.m. 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beslutad total- budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
Reinvestering pumpstationer, etapp 3 & 4	Ja	4,6	1,2			5,0	56,0	56,0	2030
VA Mörby Centrum	Nej	0,5	5,7	9,3	30,0	14,5	60,0	60,0	2029
VA-nät reinvesteringar	Nej	0,0	0,0	54,0	57,0		111,0	111,0	2028
Tryckspill Strandvägen	Nej	5,3	15,0	14,7			35,0	35,0	2026
Flytt av tryckstegringsstationer 2025 - 2026	N/A	0,0	6,0	6,0			12,0	12,0	2026
Dagvatten Samsö-pumpstation	Nej			30,0			30,0	30,0	2026
Nettoutgifter		10,4	27,9	114,0	87,0	19,5	304,0	304,0	

Reinvesteringar pumpstationer 3 & 4

Förvaltningen har genomfört flera försök att upphandla entreprenör för den fortsatta renoveringen av VA-verksamhetens pumpstationer. Upphandlingen har avbrutits på grund av bristande konkurrens. Anbudet låg också långt över budgeterad nivå. Förvaltningen föreslår att projektet pausas och återupptas 2028.

VA Mörby Centrum

Projektet syftar till att förnya ledningar i främst Mörbyleden och avser nödvändiga VA-investeringar i samband med utvecklingen runt Mörby Centrum. Projektet planeras med en totalbudget på 60,0 miljoner kronor. År 2026 föreslås budgeten bli 9,3 miljoner kronor.

VA-nät reinvesteringar

Planerad förnyelse enligt förvaltningens långsiktiga förnyelseplan (tidigare projektnamn övriga VA-investeringar). Budget föreslås bli 54,0 miljoner kronor 2026.

Tryckspill Strandvägen genomförandefas

Projektet avser en till största delen sjöförlagd spillvattenledning som är tänkt att ersätta den gamla ledningen i Strandvägen. Under förutsättning att genomförandebeslut antas hos kommunstyrelsen planerar produktion starta under hösten 2025 med slutår 2026. Projektet estimerar en totalbudget på 35,0 miljoner kronor och budget 2026 föreslås bli 14,7 miljoner kronor.

Flytt av tryckstegringsstationer 2025 - 2026

Flera av VA-verksamhetens tryckstegringsstationer är lokaliserade i privata fastigheter. Ur ett drift- och säkerhetsperspektiv är det olyckligt och de flyttas därför successivt ut från sin ursprungliga plats till fristående placering. Total projektbudget uppgår till 12,0 miljoner kronor och budget 2026 föreslås bli 6,0 miljoner kronor vilket motsvarar en station.

Dagvatten Samsö-pumpstation

Projektet syftar till att säkerställa dagvattenavledning i området och därmed förhindra översvämningar uppströms. Budget föreslås bli 30,0 miljoner kronor 2026.

BUDGET OCH PLAN

Föreslagna projekt

Tabellen visar *föreslagna* projekt för åren 2026 - 2028.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beräknad total- budget	Beräknat slutår
VA-nät reinvesteringar			57,0	57,0	2028
Nettoutgifter	0,0	0,0	57,0	57,0	

VA-nät reinvesteringar

Planerad förnyelse enligt förvaltningens långsiktiga förnyelseplan. Budget föreslås till 57,0 miljoner kronor 2028.

Avfallsverksamheten

Beslutade projekt

Tabellen visar *beslutade* projekt för åren 2024 - 2028.

Beslutade projekt (mnkr)	Genom- förande- beslut	Utfall t.o.m. 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Beslutad total- budget	Prognos totalt utfall	Prognos slutår
FNI kärl i och med förpackningsinsamling 2026	Ja			14,0			19,5	14,0	2026
Avfallskärl	N/A			4,2	0,1	1,2	5,5	5,5	2028
ÅVS behållare	N/A			0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	2028
Nettoutgifter		0,0	0,0	18,3	0,2	1,3	25,3	19,8	

FNI kärl i och med förpackningsinsamling 2026

Från och med 2024 har kommunen insamlingsansvaret av förpackningar från hushåll. I dagsläget löses detta avseende flerfamiljshus genom auktoriserade entreprenörer som har förpackningsinsamling. Under 2026 ska samtliga hushåll i Danderyds kommun få fastighetsnära insamling och då behövs tusentals kärl ställas ut, både hos enfamiljshus och flerfamiljshus. Genomförandebeslutet visar att projektet har en budget om 19,5 miljoner kronor, men efter att upphandlingen är genomförd och avtal har signerats beräknas budget för FNI-kärl i stället uppgå till 14,0 miljoner kronor, 5,5 miljoner kronor lägre än beslutad budget.

Avfallskärl samt matavfallskärl i och med obligatorium

Kärlinvesteringarna efter införandet handlar om utbyteskärl för äldre kärl som har uttrangerats samt kärl till nya abonnenter. Kärlen avser samtliga fraktioner som hämtas av kommunens upphandlade entreprenör bortsett från FNI-kärlen. Från 1 januari 2027 har kommunen beslutat att införa obligatorisk matavfallsinsamling enligt lagkrav för utsortering och åtgärder startar 2026. Budget förslås bli 4,2 miljoner kronor 2026.

ÅVS Behållare

Sedan 1 januari 2024 är det kommunen som ansvarar för drift och skötsel för återvinningsstationerna. I de fall en behållare skulle gå sönder behöver kommunen stå för kostnaden att byta ut denna. Budget läggs för att kunna reinvestera i dessa ÅVS-behållare. Budget föreslås bli 0,1 miljoner kronor 2026.

Föreslagna projekt

Avfallverksamheten föreslår inga nya projekt 2026.

Totalsumma av investeringar

Tabellen visar totala nettoutgifter åren 2026 - 2028.

Nettoutgifter (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Intäktfinansierade investeringar	196,0	320,0	237,0
Skattefinansierade investeringar	118,1	179,4	134,1
Taxefinansierade investeringar	132,3	87,2	77,8
Tekniska nämnden totalsumma investeringar	446,4	586,6	448,9

Risker

De risker som förvaltningen ser under 2026 är potentiella avvikelser som kan medföra negativa konsekvenser avseende ekonomi, nyttjande av resurser samt leverans mot invånare, abonnent, kund och hyresgäst. Värdering av risker avseende dess potentiella inträffande och dess ekonomiska konsekvenser är ytterst vanskliga att genomföra. Förvaltningen betonar att riskerna ska ses som områden som kan komma att omprövas och värderas annorlunda vid en senare tidpunkt och löpande under budgetåret.

Skattefinansierad verksamhet

Park- och gatuverksamheten präglas mångt och mycket av vilket väder som råder under året. Stormar, snöfall och skyfall påverkar verksamhetens kostnader utan att verksamheten i någon större mån kan påverka detta. Risken är att dessa omvärldsfaktorer ger högre kostnader än budgeterat.

Inom gatuverksamheten är dagens budget av vinterkostnader underfinansierad med 4,0 miljoner kronor. Nuvarande budget inrymmer endast ett fåtal antal snöröjnings- och halkbekämpningstillfällen. Med rådande klimatförändringar är framtida väderförhållanden mycket osäkra, vilket kan innebära att vid en vinter med mer snö och halka finns risk för invånarnas framkomlighet och trafiksäkerhet för gång-, cykel-, bil- och kollektivtrafik.

Det osäkra världsläget på bränsle- och energimarknaderna gör att kostnader inom driften kan öka, till exempel elavgifter för vägbelysning och materialpriser på grus och jord.

Kraven från medborgare tenderar att öka. Högre krav på renhållning, skötsel av ängsytter samt gatuunderhåll kan medföra ökade kostnader. I dagsläget är det osäkert hur kraven om sortering av förpackningar på allmän plats påverkar kostnader i form av antal återvinningskärl samt hanteringen av dessa.

Intäktfinansierad verksamhet – Fastighetsverksamheten

Det finns en risk att införandet av hyresmodellen från den första januari 2025 kommer att innebära underskott då beräkningarna som genomförts inrymmer osäkerhetsmoment och okända parametrar såsom omförhandling av externa hyreskontrakt och slutlig hyresnivå.

Det finns risk för uppkomna vakanser under året som inte ingår i budget. Verksamheten arbetar intensivt med uthyrning av uppsagda lokaler men olika omständigheter påverkar möjligheten till uthyrning. Ett av nämndens mål är att uthyrning av vakant lokal ska ske inom ett år från uppsägning.

BUDGET OCH PLAN

Under året kommer aktivering av genomförda investeringsåtgärder att leda till driftkostnader, så kallade direkttagna investeringskostnader, som påverkar resultatet negativt. Hur stor denna post kommer bli är i nuläget oklart, men det finns inga kostnader inkluderade i budget för 2026.

Det genomförs löpande upphandlingar för nya ramavtal och i samband med alla upphandlingar finns en risk för överprövningar. I det fall någon av dessa upphandlingar överprövas eller på annat sätt fördröjs finns en uppenbar risk att arbeten såväl kopplade till driftåtgärder som investeringsåtgärder förskjuts. Denna risk är omöjlig att värdera i absoluta belopp dock finns en uppenbar risk att investeringsutfallet för 2026 kommer att påverkas negativt.

Vid genomförande av större entreprenader förekommer alltid risker och för de kommande åren har fastighetsverksamheten ett flertal större entreprenader i gång. Vid nybyggnationer är osäkerheten kopplad till oförutsedda kostnader mindre. I samband med ombyggnationer i äldre befintliga byggnader finns däremot risker kopplade till projektekonomi.

Det finns alltid en risk för skador som inträffar, i den årliga driftbudgeten inkluderas alltid kostnader för bedömda kostnader för exempelvis vattenskador eller andra icke förutsägbara störningar. Risken finns att de kostnader som inkluderats i budget inte är tillräckliga.

Vinterkostnaderna är en post som är mycket svår att förutse. Risken finns att en kall höst och vinter med omfattande snöröjning samt halkbekämpning kommer att resultera i ett totalt utfall för helåret 2026 som överstiger budget.

Den osäkerhet som finns i omvärlden i nuläget innebär risker för verksamheten då det är svårt att förutse energipriserna i ett längre tidsperspektiv. Fastighetsverksamheten arbetar löpande med successiv prissäkring av el där de närmaste tre åren, till delar och helhet, låses då det bedöms vara mest ekonomiskt fördelaktigt. Omvärldsförändringar samt den globala ekonomiska utvecklingen kommer med största sannolikhet att fortsatt ha stora effekter på energipriserna.

Taxefinansierad verksamhet – VA verksamheten

VA-verksamheten har genomfört en genomgripande renovering av nio pumpstationer i Danderyds kommun. Projektet, benämnt Etapp 1 och 2, har produktionsmässigt avslutats. Dock är VA-verksamheten och entreprenören inte överens om kostnader varför det kvarstår en ekonomisk risk kopplad till den slutliga regleringen.

Hela VA-Sverige står inför samma utmaning, ett åldrande VA-nät med ökade reparationskostnader och mycket stora investeringsbehov kommande år. Att uppnå en rimlig reinvesteringstakt över tid ger mycket stora kapitalkostnader som per automatik ger kraftigt höjd VA-taxa. Risken är att det inte finns acceptans för kostnadsökningarna, reinvesteringarna uteblir och anläggningen försämras.

Taxefinansierad verksamhet – Avfallsverksamheten

Kommunerna är från och med 2024 ansvariga för att samla in avfallet från återvinningsstationerna samt från hushåll som idag har fastighetsnära insamling av förpackningar. Avfallsverksamheten kommer erhålla en intäkt från producenterna genom Naturvårdsverket för insamlingsansvaret av förpackningar, men risken finns att intäkterna kommer vara fortsatt mycket lägre än kostnaderna som insamlingen innebär. Det finns en risk att driften av återvinningsstationerna kommer medföra ännu högre kostnader, bland annat i

BUDGET OCH PLAN

samband med extra hämtningar och städningar. Det finns även en risk att hämtningskostnaderna för den nya entreprenaden blir högre än prognostiserat. Avfallsverksamheten befärar att de intäkter som erhålls från Naturvårdsverket inte kommer att täcka de kostnader som följer med kommunens förändrade ansvar.

Därtill finns risken att om avfallstaxa inte finns på plats till 2026 kommer avfallsverksamheten fortsätta att vara i obalans och underskottet till avfallsfonden kommer att bli större och inte återbetalas enligt plan. Totalt kan lagkraven komma att medföra en intäktsminskning på ungefär 14 miljoner kronor. Men detta kan justeras genom att ändra avfallstaxans konstruktion, vilket behöver göras till 2026 inför att de nya tjänsterna ska införas.

Det finns ett antal frågor som kan påverka avfallsverksamheten. Det kan handla om biogasskatt, förbränningsskatter, deponiskatt, frival för verksamheter, kommunalt insamlingsansvar av textilier, producentansvar för textilavfall och förändringar i andra fraktioner med mera. I dagsläget vet avfallsverksamheten inte hur dessa frågor kan påverka Danderyd då osäkerheten är stor. Avfallsverksamheten fortsätter att omvärldsbevaka dessa frågor. Riskerna med dessa förändringar är dock högre kostnader för avfallsverksamheten då det dels blir dyrare men även att det blir fler fraktioner som kommunen får som insamlingsansvar.